

GELİŞEN ŞEHİR ANADOLU'NUN KALBI AKSARAY

HASAN PATIR

Giriş

Türkiye'nin tam ortasında yer alan Aksaray, tarihî mirası, doğal güzellikleri, ekonomik potansiyeli ve stratejik konumuyla İç Anadolu Bölgesi'nin dikkat çeken şehirlerinden biridir. “Anadolu'nun Kalbi” olarak nitelendirilen Aksaray, geçmişten günümüze uzanan köklü tarihi ile modern gelişimi bir arada yaşayan şehirler arasında yer almaktadır. Kapadokya'nın giriş kapısı olarak kabul edilen şehir, yalnızca tarihî değerleriyle değil, aynı zamanda sanayi, tarım, eğitim ve turizm alanlarında gösterdiği ilerlemeyle de öne çıkmaktadır. Son yıllarda gerçekleştirilen yatırımlar, ulaşım ağlarının gelişmesi ve artan ekonomik faaliyetler sayesinde Aksaray, Türkiye'nin yükselen şehirlerinden biri hâline gelmiştir.

Tarihin Derinliklerinden Günümüze Aksaray

Aksaray'ın tarihi, insanlık tarihinin ilk yerleşim dönemlerine kadar uzanmaktadır. Şehir sınırları içerisinde bulunan *Aşıklı Höyük*, yaklaşık 10 bin yıl

öncesine ait buluntularıyla dünyanın en eski yerleşim merkezlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Yapılan kazılar, bölgede yaşayan insanların tarım yaptığını, hayvanları evcilleştirdiğini ve yerleşik hayata geçtiğini ortaya koymaktadır. Tarih boyunca *Hititler, Frigler, Persler, Romalılar ve Bizanslılar* gibi birçok medeniyet Aksaray'da hüküm sürmüştür. 1071 Malazgirt Zaferi sonrasında Türklerin Anadolu'daki önemli yerleşim merkezlerinden biri hâline gelen şehir, Selçuklu döneminde büyük bir gelişim yaşamıştır.

Anadolu Selçuklu Sultanı II. Kılıçarslan tarafından yeniden imar edilen Aksaray, ticaret yollarının önemli duraklarından biri olmuş ve “*Şehr-i Süleha*” yani “*iyi insanların yaşadığı şehir*” olarak anılmıştır. İpek Yolu üzerinde bulunması sayesinde yüzyıllar boyunca ticaret ve kültür merkezi olan Aksaray, Osmanlı döneminde de önemini korumuştur. Cumhuriyet döneminde gelişimini sürdüren şehir, 1989 yılında yeniden il statüsü kazanarak bölgesel kalkınmanın önemli merkezlerinden biri olmuştur.

Coğrafi Konumu ve Doğal Güzellikleri

Aksaray'ın en önemli avantajlarından biri coğrafi konumudur. Türkiye'nin merkezinde yer alan şehir, *Ankara, Konya, Nevşehir, Niğde ve Kırşehir* gibi önemli illere komşudur. Bu konum, Aksaray'ı hem ticari hem de lojistik açıdan önemli bir merkez hâline getirmektedir. Şehrin doğal güzellikleri arasında ilk sırada Hasan Dağı gelmektedir. Yaklaşık 3.268 metre yüksekliğe sahip olan *Hasan Dağı*, İç Anadolu'nun en etkileyici doğal yapılarından biridir. Dağcılık, doğa yürüyüşleri ve fotoğrafçılık açısından önemli bir potansiyele sahiptir.

Aksaray'ın dünyaca tanınan doğal güzelliklerinden biri de *Ihlara Vadisi'dir*. *Melendiz Çayı'nın* binlerce yıl boyunca oluşturduğu bu eşsiz vadi, içerisinde bulunan kaya oyma kiliseleri, manastırları ve doğal yaşamıyla her yıl binlerce yerli ve yabancı turisti ağırlamaktadır. Ayrıca Tuz Gölü'nün bir bölümü de Aksaray sınırları içerisinde yer almakta olup, bölgenin ekolojik ve ekonomik değerleri arasında bulunmaktadır.

Ekonomik Gelişim ve Sanayileşme

Son yıllarda Aksaray'ın en dikkat çekici yönlerinden biri ekonomik gelişimidir. Tarım ve hayvancılık geçmişten beri şehrin temel geçim kaynakları arasında yer alırken, sanayi yatırımlarıyla birlikte ekonomik çeşitlilik artmıştır. Aksaray Ovası, İç Anadolu'nun verimli tarım alanlarından biridir. Buğday, arpa, şeker pancarı, ayçiçeği ve patates üretimi şehir ekonomisinde önemli bir yere

sahiptir. Hayvancılık faaliyetleri de özellikle süt ve et üretimi açısından bölge ekonomisine katkı sağlamaktadır.

Organize Sanayi Bölgesi'nin gelişmesiyle birlikte otomotiv yan sanayi, makine üretimi, gıda sanayi ve lojistik sektörlerinde önemli yatırımlar gerçekleştirilmiştir. Özellikle ağır vasıta ve yan sanayi üretimindeki gelişmeler, Aksaray'ın sanayi kimliğini güçlendirmiştir. Ankara-Adana kara yolu üzerinde bulunması sayesinde şehir, lojistik ve taşımacılık açısından stratejik bir avantaj elde etmektedir.

Eğitim ve Sosyal Hayat

Bir şehrin gelişmişlik düzeyi yalnızca ekonomik göstergelerle değil, eğitim ve sosyal yaşam olanaklarıyla da ölçülmektedir. Bu açıdan değerlendirildiğinde Aksaray son yıllarda önemli ilerlemeler kaydetmiştir. 2006 yılında kurulan Aksaray Üniversitesi, kısa sürede bölgenin önemli yükseköğretim kurumlarından biri hâline gelmiştir. Üniversite, bilimsel çalışmaların gelişmesine katkı sağlarken aynı zamanda şehir ekonomisine ve sosyal hayatına da önemli katkılar sunmaktadır. Şehirde kültür merkezleri, spor tesisleri, parklar ve sosyal yaşam alanları her geçen gün artmaktadır. Düzenlenen festivaller, kültürel etkinlikler ve sanatsal faaliyetler Aksaray'ın sosyal yapısını güçlendirmektedir. Geleneksel Anadolu misafirperverliğini koruyan şehir halkı, modern yaşamın gerekliliklerini de başarıyla benimsemektedir.

Turizm Potansiyeli

Aksaray, sahip olduğu tarihî ve doğal zenginlikler sayesinde önemli bir turizm merkezidir. *Sultanhanı Kervansarayı*, Selçuklu mimarisinin en görkemli eserlerinden biri olarak ziyaretçilerin ilgisini çekmektedir. *Aşıklı Höyük* ve *Acemhöyük* gibi arkeolojik alanlar ise tarih meraklıları için büyük önem taşımaktadır. *Güzelyurt* ilçesi, taş evleri ve tarihî dokusuyla Kapadokya kültürünün önemli temsilcilerinden biridir. Bunun yanında *Ihlara Vadisi* ve *Hasan Dağı*, doğa turizmi açısından büyük bir potansiyel oluşturmaktadır. Tüm bu değerler, Aksaray'ın turizm gelirlerinin artmasına katkı sağlamaktadır.

Sonuç

Aksaray, geçmişten aldığı güçle geleceğe emin adımlarla ilerleyen bir Anadolu şehridir. Tarihî mirası, doğal güzellikleri, gelişen ekonomisi, eğitim yatırımları ve artan turizm potansiyeli sayesinde Türkiye'nin yükselen değerleri arasında yer almaktadır. Anadolu'nun kalbinde bulunan bu kadim şehir hem tarihî kimliğini korumakta hem de modern dünyanın gerekliliklerine uyum sağlayarak büyümeye devam etmektedir. Bugün Aksaray'a bakıldığında yalnızca geçmişin izlerini taşıyan bir şehir değil, aynı zamanda geleceğe yön veren, üreten, gelişen ve yenilenen bir kent görülmektedir. Bu yönüyle Aksaray, Anadolu'nun kalbi olmayı hak eden şehirlerden biridir.

Kaynakça

1. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, *Aksaray İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü, "Aksaray Tarihsel Gelişim ve Coğrafya Bilgileri"*.
2. Kültür Portalı Türkiye, *"Aksaray Genel Tanıtım ve Kültürel Değerleri"*.
3. T.C. Aksaray Valiliği, *"Aksaray Tarihçesi ve İl Tanıtımı"*.
4. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), *İl Bazlı Sosyoekonomik Veriler*.
5. Aksaray Üniversitesi Yayınları ve Kurumsal Tanıtım Raporları.
6. T.C. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, *Organize Sanayi Bölgeleri Raporları*.
7. T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı, *Aksaray Tarım ve Hayvancılık Verileri*.